

Auca de Josep Maria Llompart

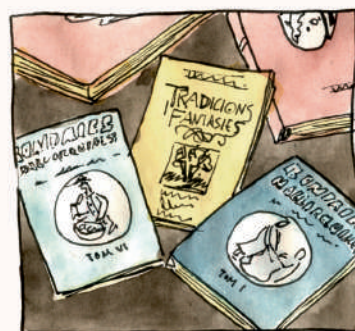
En Josep Maria Llompart hem de llegir sense retard. Va ser poeta i assagista traductor i articulista.

De Mallorca era natural i no per causa accidental. Son pare, que era militar, primer el va desarrelar.

Passaren uns anys a Galícia, fou per culpa de la milícia. Anys després tornaren a l'illa, on la vida fou més senzilla.

Llegint Rondalles mallorquines amb olor de pins i alzines, a Mallorca recuperà el contacte amb el català.

L'antologia Sanchis Guarner com a poeta verdader, insular i de la postguerra, sempre en defensa de la terra.

Treballà de funcionari, tingué un càrrec de dignitari, amb un sou que li permetia temps per a escriure poesia.

Activista per la cultura, va treballar amb molta cura d'assessor editorial en literatura actual.

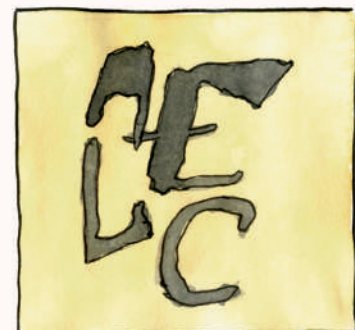
També en la revista Papers de son Armadans, l'univers de poetes i novel·listes, treballà amb Cella i els caixistes.

En la dècada dels setanta la seua obra s'ageganta. Mandràgola i Terra d'Argensa, la seua carrera és extensa.

Memòries d'adolescent, Jerusalem... incessantment, escriu poemes, fa de crític i d'articulista polític.

De l'AELC ben a gràtiant, va exercir de president, i de la Federació Llull, que el nostre país acull.

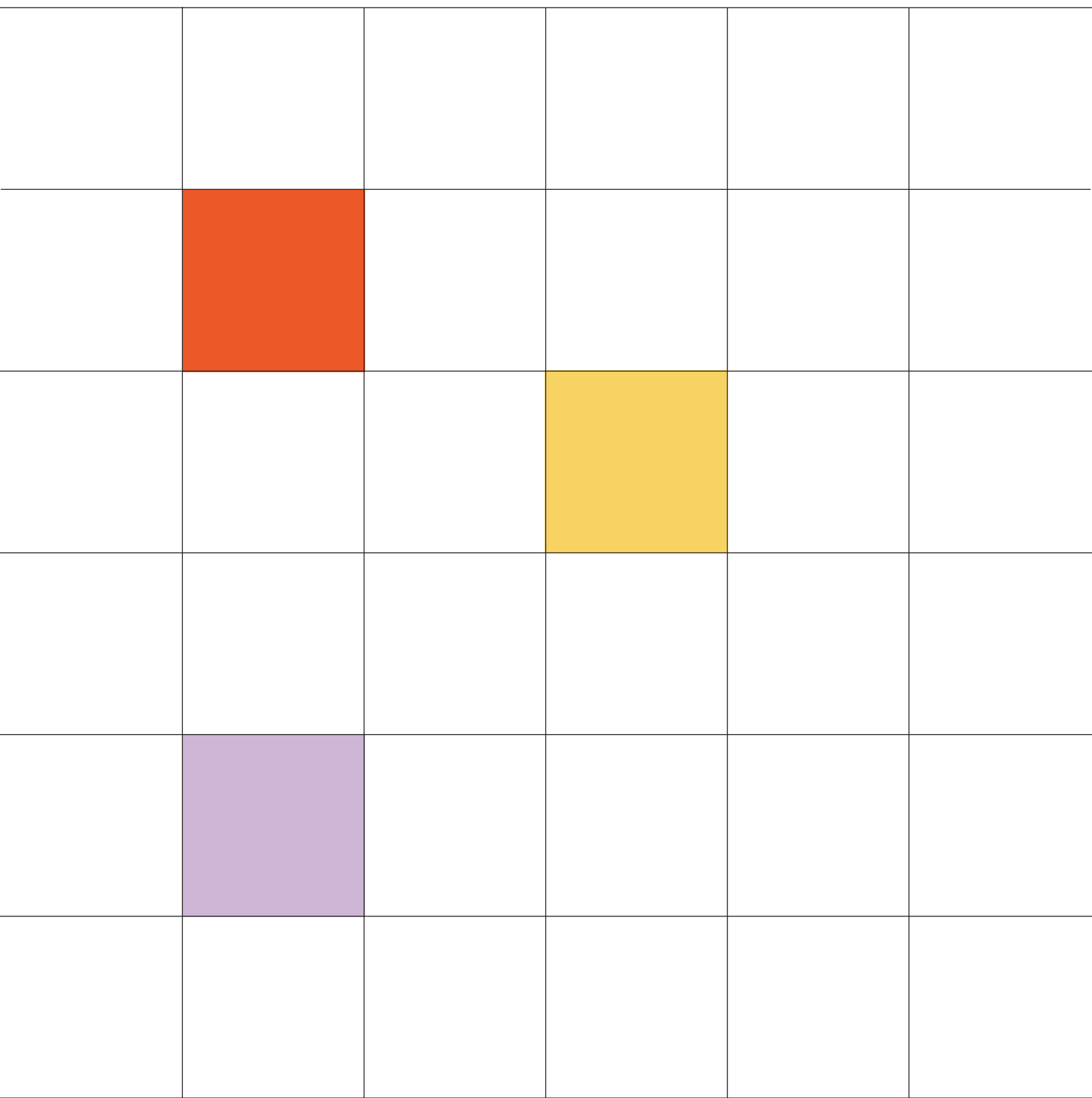

Finalment, del Premi d'Honor, Llompart va ser mereixedor, per una tasca tan ingent compromesa i clarivident.

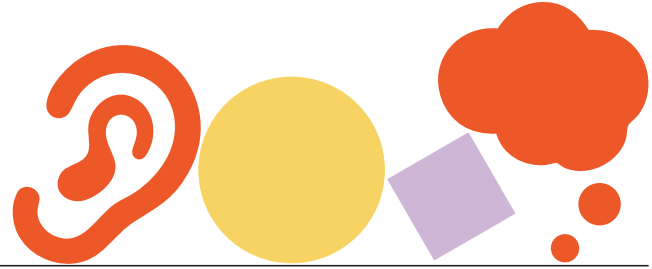
Unitat didàctica Primària.

Tercer cicle

Josep Maria Llompart

Llegim i escrivim

1

Abans d'entrar a parlar de l'obra literària de Josep Maria Llompart, cal que coneguem qui era el personatge. Per a això et proposem la següent activitat:

1. Llegeix l'apunt biogràfic que trobaràs a la unitat de segon cicle de primària i troba-hi i escriu la resposta a les preguntes següents:

1. On va viure la infantesa Josep Maria Llompart? _____
2. Quina ocupació tenia el seu pare? _____
3. A banda de poeta, quina ocupació tenia? _____
4. A partir de quins anys comença a publicar la seua obra poètica? _____
5. Entre els premis i honors que rep, quin apareix destacat en aquest apunt biogràfic?

6. El premi d'Honor de les Lletres Catalanes s'atorga "a una persona que per la seva obra literària o científica escrita en llengua catalana hagi contribuït a la vida cultural dels Països Catalans." Per a entendre bé aquesta definició, completa les frases següents:

1. El premi d'Honor de les Lletres Catalanes s'atorga a una _____
2. que per la seva obra _____ o científica
3. Escrita en llengua _____
4. Hagi contribuït a la vida _____ dels Països Catalans.

2. Si has repost bé a les preguntes anteriors, estàs en condicions de llegir la informació següent sobre Josep M. Llompart i, amb les dades que hi trobaràs, omplir els calaixos de la graella següent.

Es llicencià en Dret a Barcelona (1947). Des dels anys cinquanta fins a la seva mort, fou un dels grans animadors de la vida cultural a les Illes Balears. Fou sotsdirector de *Papeles de Son Armadans* (1956-61), president de l'Obra Cultural Balear (1978-86), assessor literari de l'Editorial Moll, redactor en cap de la revista *Lluc* i president de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (1983-87). Fou professor universitari de literatura i cultura catalanes a Palma fins al 1991.

En la seva poesia hom distingeix tres nivells: el d'inspiració popular, el realista i el metafísic. En la seva primera obra, *Poemes de Mondragó* (1961), hi ha el tema del paisatge com a pretext per a revelar les seves experiències..

A *La terra d'Argensa* (1972), hi ha present la poesia cívica de manera destacada. *Memòries i confessions d'un adolescent de casa bona* (1974) esdevé una obra en la qual intenta recuperar la infantesa en un desig d'incorporar-la al seu present. A *Urbanitat i cortesia*, publicada el 1979, posa de relleu la temàtica social. Després vingueren els quatre volums finals, en els quals destaca el tema de la mort. A *Mandràgola* (1980, es consolida la mitologia personal llompartiana: *Antònia, la infantesa perduda; Agnès, el principi i la fi; la Dama, la mort...*

L'any 1981 aparegué *La capella dels Dolors* (premi Lletra d'Or 1982), en què fugida del temps esdevé una obsessió. Posteriorment, el 1990, sortí a la llum *Jerusalem*, en la qual ressalta la idea de viatge, com un camí d'aprenentatge més important que la destinació final. Tot el llibre és un cant a la mort: a la mort personal, a la mort simbòlica, també a la mort dels familiars. El component tràgic que es respira en aquests versos contrasta amb el to més vitalista del seu darrer poemari, *Spiritual* (1992).

Llompart destacà, també, pels seus treballs de crítica i d'estudis literaris; alguns, aplegats a *Retòrica i poètica* (1982). Així mateix, impulsà l'obra d'escriptors més joves, sobretot de les Illes Balears. A més, es dedicà a la traducció, sobretot de poetes gallecs i brasilers.

El 1982 fou guardonat amb el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes i la Creu de Sant Jordi.

Gran Enciclopèdia Catalana (Adaptació)

¹ Il·lustració per a Mercant: <https://www.kairoi-art.es/jaume-mercant-cast/>

Estudis	
Animador de la vida cultural	
Nivells de la seua poesia	
Característica principal de <i>Poemes de Mondragó</i>	
Característica principal de <i>La terra d'Argensa</i>	
Característica principal de <i>Memòries i confessions d'un adolescent de casa bona</i>	
Significat del personatge d'Antònia a la mitologia personal de Llompart.	
Significat del personatge d'Agnès a la mitologia personal de Llompart.	
Significat del personatge de la Dama a la mitologia personal de Llompart.	
Obra en què “ressalta la idea de, viatge com un camí d'aprenentatge”	

3. Segurament has escrit en alguna de les respostes anteriors les paraules o expressions següents: “poesia cívica”, “realista”, “metafísic”, “animador cultural”, “inspiració popular” i “mitologia”. Per tal que entengues què vol dir cada cosa, tracta d'emparellar-la amb el seu significat. Segurament en trobaràs alguna de molt fàcil i això ja t'ajudarà a resoldre les més difícils.

Poesia cívica ☐	☐ Persona que promou l'interès per la cultura.
Realista ☐	☐ Poesia que s'interessa pels problemes ciutadans, polítics, etc.
Metafísic ☐	☐ Que parla d'allò que no s'explica a partir de l'experiència o el coneixement científic.
Animador cultural ☐	☐ Conjunt de persones o fets que algú ha valorat molt i els té com a model.
Inspiració popular ☐	☐ Que s'ocupa de les coses reals i no imaginàries. Que pretén reflectir la realitat tal com és.
Mitologia personal ☐	☐ Allò que s'inspira en la tradició i en les manifestacions culturals eixides de la creativitat de la gent del poble.

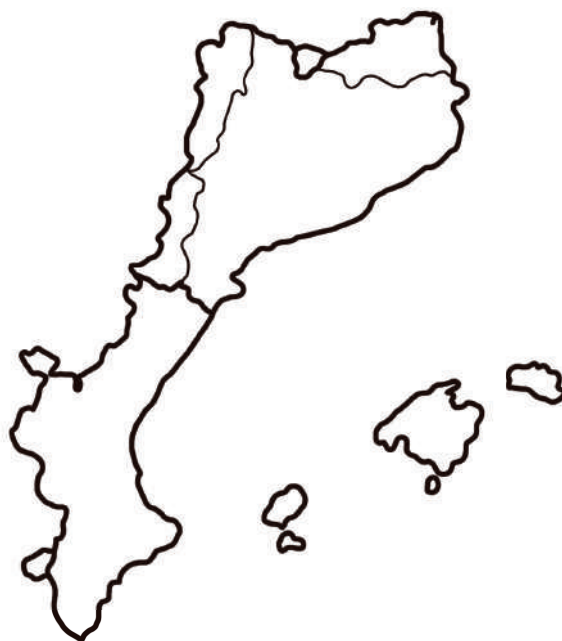
4. Encara ens queden per explorar alguns aspectes de l'actuació cultural i cívica de Josep Maria Llompart. Molts escriptors, com ell, entenen que la seua obra literària no s'explica bé si les seues activitats personals hi van relacionades. Per això ell va ser president de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (1983-1987), de l'Obra Cultural Balear (1976-1983) i Federació Ramon Llull (1990-1991).

1. En primer lloc, delimitem l'espai d'actuació. Dels noms de les illes que et donem a continuació, marca quines pertanyen a les Illes Balears:

a. Mallorca	f. Columbret Gran
b. Tenerife	g. Formentera
c. Menorca	h. Sicília
d. Eivissa	i. Cabrera
e. Gran Canària	

2. Localitza cadascuna de les illes Balears al mapa i posa'ls el nom corresponent.

3. En segon lloc, hem de parlar dels Països Catalans, és a dir tots els territoris que parlen el català. Cal aclarir que al País Valencià, encara que predomine el nom de valencià, ens referim a la mateixa llengua i també es pot dir català. Troba al mapa i posa-hi els noms al País Valencià, a Catalunya i a les illes Balears.

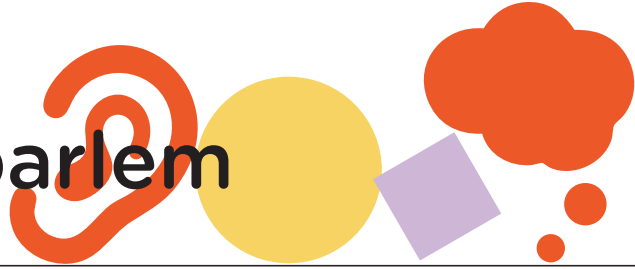
4. Ara ja podem saber en quins àmbits actuen cadascuna de les institucions que va presidir Josep Maria Llompart. Escriu-lo a continuació de cadascuna:

1. Associació d'Escriptors en Llengua Catalana _____
2. Obra Cultural Balear _____
3. Federació Llull _____

5. Ara ho farem a l'inrevés. Suposem que Llompart tenia projectes culturals. Te'n direm alguns, i digues en quina d'aquestes institucions seria millor plantejar-los:

1. Defensar els drets dels escriptors en català _____
2. Fer cursos de català a Mallorca _____
3. Impulsar el moviment de les Escoles Mallorquines _____
4. Reivindicar, és a dir reclamar, que les televisions de Catalunya (TV3), del País Valencià (À Punt) i de les Balears (IB3) es puguin veure lliurement a tots els Països Catalans.
5. Impulsar l'ús del català a tots els territoris on es parla _____

Recitem, pensem i parlem

2

Sabem que Josep Maria Llopart va escriure un poemari que es diu *Memòries i confessions d'un adolescent de casa bona*, en què intenta recordar moments de la seua infantesa. Com te la imagines, sent un xiquet “de casa bona” i fill d'un coronell i d'una senyora també de casa bona i de parla castellana? Feu entre tota la classe una pluja d'idees sobre com devia ser la seua vida, la casa on vivien, la relació amb els criats, l'educació que rebien els xiquets, la relació que devien tenir amb els pares i tot allò que us semble interessant de comentar.

3

Llegiu el poema i comenceu a saber com ho contava ell. Tot seguit, responeu a les preguntes.

CANÇÓ D'ANAR A ESCOLA

Dos i dos tres,
tres i dos quatre,
abracadabra.

La monja que s'adormissa,
les hores que plouen lentes
damunt el mapa.

—Mon pare és més gran que el teu.
—Però tenim set criades.
—I nosaltres una finca
de tres-centes quarterades.

Olor de cera i pixum,
la pluja i les hores cauen;
Quixot i Santa Teresa,
pissarra.

Aprendrem ben bé de cor
la doctrina cristiana,
perquè tots aquí venim
de bona casa.

Confits i purissimetes,
amb l'angelet de la guarda,
ens acaronen el front.
Abracadabra.

(*Memòries i confessions d'un adolescent de casa bona*)

1. Estan ben fetes les sumes dels dos primers versos? Per què creus que ho diu així el poeta? Tria les respostes que et semblen més correctes i discuteix-les entre tota la classe.

- ☐ Manca d'interès a fer bé les operacions.
- ☐ No sabien sumar.
- ☐ Les sumes encara estaven per corregir.
- ☐ Aquella escola no era molt bona

Abra cadabra és una paraula màgica d'encanteris utilitzada en els jocs de màgia que històricament es creia que tenia poder guaridor quan s'introduïen en amulets.

2. Coneixies la paraula “abracadabra”? Si la coneixies, explica què vol dir.

3. Digues “Abracadabra”, la paraula màgica, i emparella algunes paraules del poema amb el seu significat. Això t'ajudarà a entendre'l millor:

Monja ☐	☐ Conjunt de regles religioses que s'ensenyen als infants cristians.
Quarterades ☐	☐ Àngel que suposadament té assignat cada persona per a la seva custòdia.
Quixot ☐	☐ Persona que està al servei d'una casa i hi viu.
Santa Teresa ☐	☐ Monja i escriptora castellana, autora d'una important obra literària de tema religiós.
Doctrina Cristiana ☐	☐ Que s'ocupa de les coses reals i no imaginàries. Que pretén reflectir la realitat tal com és.
Criada ☐	☐ Protagonista de la novel·la castellana <i>Don Quijote de la Mancha</i> .
Confit ☐	☐ Mesura superficial de la terra.
Purissimeta ☐	☐ Dona religiosa, que sol viure en un convent.
Angelet de la guarda ☐	☐ Fruita seca envoltada d'una capa de sucre endurida.

4. Busca al poema els versos que indiquen les idees següents i copia'ls:

1. Era una escola avorrida: _____

2. Era una escola poc ventilada i bruta: _____

3. Era una escola on tot s'ensenyava en castellà: _____

4. Era una escola per a famílies riques o ben acomodades: _____

5. Era una escola religiosa: _____

6. Era una escola que recordava una església: _____

5. La teua escola és com la que descriu Josep Maria Llompart? Escribeu amb les teues paraules com és.

6. Ara que ja coneixeu el poema, reciteu-lo. Per exemple, digueu una estrofa cadascun i així sonarà un poema amb moltes veus. Fins i tot, a la tercera estrofa hi ha una mena de diàleg, doneu una veu diferent a cada personatge. I finalment, que tothom procure "interpretar" el poema, donar-li un cert sentiment, que el gest de cadascun acompanye les seues paraules. Juegueu i gaudiu amb la poesia.

Dibuixem, imaginem i parlem

7

Has anat mai a veure un circ? Com és?

8

Per tal de fer-nos una imatge del que és, dibuixa un circ. I no t'oblides de posar-hi un pallaso i una *écuyère*, és a dir una acròbata a cavall a la pista (el poeta ho posa en francès), i una trapezista volant per l'aire.

Una vegada fet el dibuix, llegeix el poema següent. Al mateix temps, pots escoltar-lo amb la veu del mateix Josep Maria Llompart si piques en aquest enllaç:
[HTTPS://DRIVE.GOOGLE.COM/FILE/D/11FI2LZ1PP1TI52-EIKUZ3F5SKCG1K5M2/VIEW](https://drive.google.com/file/d/11FI2LZ1PP1TI52-EIKUZ3F5SKCG1K5M2/view)

EL CIRC

Aquella noia del circ tenia els cabells blaus
 i els ulls rossos.
 Volava enlaire, amunt. Tot just obria
 unes aleues com de tórtora
 i s'allunyava xalesta per l'horitzó de la lona.
 Aquella noia en els meus ulls rodons.

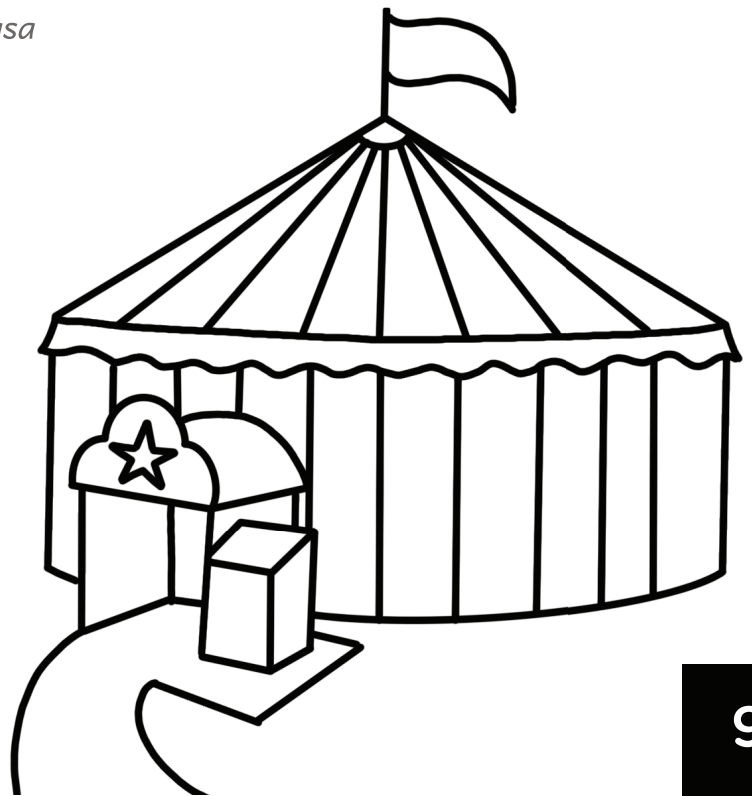
Passaven *écuyères*, pallassos plens de pena
 amb el rostre esqueixat
 —que ara gairebé puc veure en el mirall—
 i els domadors vermells amb les medalles,
 mentre la banda galtejava un esclat de trompetes.

Feia olor de terra
 mullada, de ferum, reïna i embalatge.
 Em batejava el cor a ritme de trapezi.
 Ella volava per les estrelles de plata
 —de plataions, diria ara—.

Ho recordo per entremig de caramulls de runa,
 vora els poals de fems tirats per terra,
 i tot fent pam i pipa escric aquests versots
 cursis com el vals de les ones.

Aquella noia del circ tenia els cabells blaus
 i els ulls rossos.

(Memòries i confessions d'un adolescent de casa bona)

1. El títol del llibre, *Memòries i confessions d'un adolescent de casa bona*, no diu el nom d'aquest adolescent. Sabries dir-lo tu?

2. Sabries dir qui parla en aquest poema? Tria una de les opcions següents:

- ☐ El mateix adolescent, és a dir el poeta.
- ☐ La noia trapezista.
- ☐ Un espectador qualsevol.

3. Ara, així, sense pensar-hi molt, podries dir què passa en aquest poema? Tria també una de les opcions següents.

- ☐ L'adolescent s'ha enamorat de la trapezista.
- ☐ La trapezista s'ha disfressat de paller.
- ☐ L'adolescent no recorda res de la trapezista, només recorda aquelles olors.
- ☐ La trapezista balla un vals sobre els caps dels espectadors.

4. El llenguatge té uns mecanismes que li permeten crear uns mots a partir d'uns altres mitjançant la **derivació**, és a dir, afegint unes partícules dites **sufixos** al mot principal i modificant-li el sentit de manera que el mot resultant afegisca una característica de dimensió: **augmentatiu**, **diminutiu** o **intensiu**, o de valoració: **despectiu**, és a dir, de menyspreu. Al poema pots trobar alguns derivats que ens poden servir per a exemplificar el que acabem de dir. Et donem a continuació alguns d'aquests derivats, omple la graella amb el mot base del qual provenen i la modificació: **augmentativa**, **diminutiva** o **despectiva** que s'hi haja produït.

Mot modificat	Mot base	Modificació
Aleues		
Galtejar		
Plataions (platallons)		
Versots		

5. Encara descobrirem algunes paraules poc usuals (ja se sap que alguns poetes tenen un vocabulari molt ric, amb paraules poc habituals). A continuació tens una llista de definicions i la inicial de la paraula definida. Tot seguit podràs localitzar les paraules senceres a la sopa de lletres de més avall.

- a. **(T)** Ocell de la família dels colúmbids, d'uns 28 centímetres de llargada, plomatge gris.
- b. **(X)** Alegre, divertit (en femení).
- c. **(E)** Acció d'esclatar.
- d. **(F)** Olor forta que fan certs animals.
- e. **(R)** Substància orgànica d'origen vegetal, transparent o translúcida, capaç d'endurir-se en contacte amb l'aire.
- f. **(R)** Restes d'un enderroc o brossa arrossegada per l'avinguda d'un riu.

X	E	S	C	L	A	T	R	U	N	A
G	L	P	H	N	L	Z	G	P	N	A
B	X	N	N	E	W	J	J	I	U	E
K	K	Y	F	E	R	U	M	F	W	Y
H	X	O	C	H	E	I	T	O	J	Y
J	K	I	Y	R	E	Ī	N	A	R	S
K	V	A	E	B	V	K	N	W	J	E
U	T	Ó	R	T	O	R	A	S	X	Y
J	H	X	A	L	E	S	T	A	K	X
G	W	O	U	X	M	Z	L	C	I	H
Q	D	R	F	S	O	H	K	V	E	B

Ara que ja coneixem totes les paraules del poema, et suggerim que el tornes a llegir o que l'escoltes en la veu de Josep Maria Llompart, de segur que t'agradarà més. Cal que faces aquesta activitat perquè tot seguit venen les preguntes més difícils. Prova de respondre-hi.

1. De segur que t'ha resultat estrany que el poeta diga que la noia tenia els cabells blaus i els ulls rossos. Els cabells poden tenyir-se de qualsevol color, però els ulls? Per què creus que ho fa el poeta. Tria les respostes que et semblen més correctes.

- ☐ El poeta s'ha equivocat.
- ☐ És correcte, els cabells poden ser blaus i els ulls rossos.
- ☐ En canviar els colors dels cabells i dels ulls, entrem en un món de fantasia i de record, que és el que vol suggerir el poeta.

2. Què vol dir “Aquella noia en els meus ulls rodons”.

- ☐ La noia no existia en la realitat, només en la imaginació del poeta.
- ☐ El poeta només parla de com la veia ell, la resta no li interessa.

3. El poema parla de dos espais diferenciats: la pista i l'aire per on es mou la noia. Localitza quines parts del poema parlen d'un espai i de l'altre i digues què hi ha en cadascun.

Espai 1:

Espai 2:

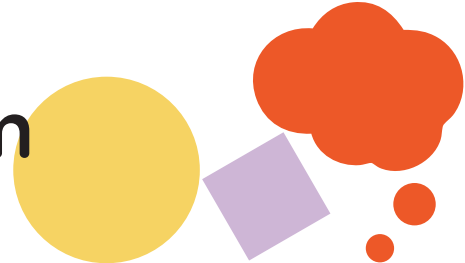
4. El poema també parla de dos temps: el present en què el poeta recorda i escriu, i el passat de quan ell va anar al circ i va veure la trapezista. Localitza quines parts del poema parlen de cadascun d'aquests temps i digues què passa en cada cas.

Present:

Passat:

El circ és un món de fantasia. Feu-lo vostre. Reciteu el poema a moltes veus, que cadascun de la classe recite una estrofa i el conjunt resultarà bonic. No tingueu por d'imaginar, de transformar-vos en un emocionat espectador del circ i parleu amb convicció.

Els teus records. Recordes haver anat a algun espectacle que t'haja impressionat? Conta-ho a la classe. Amb qui hi vas anar? Què era? Què hi havia? Què va passar? Com ho recordes?

El darrer poema que llegirem us descobrirà un altre dels molts aspectes que té la poesia de Josep Maria Llompart. Per a entendre'l bé, cal que recuperem alguns trets biogràfics del nostre autor.

1. Si consultes l'Apunt biogràfic de la unitat de segon cicle, podràs saber quin any va nèixer Josep Maria Llompart. Escriu-lo: _____
2. El poema que llegiràs a continuació s'intitula "1931". Quants anys tenia Llompart el 1931?

3. Esbrina també quina era la professió del pare del nostre poeta: _____
4. Finalment, tria de totes les opcions que et donem a continuació, què va passar a l'Estat espanyol l'any 1931. Abans de respondre, si convé, llegiu entre tota la classe, amb les explicacions necessàries, el text de més avall:

☐ Va morir el rei.	☐ Va començar la guerra de 1936-1939.
☐ Proclamació de la II República	☐ El general Franco va fer un colp d'Estat.

El 14 d'abril de 1931, després d'unes eleccions que van fer evidenciar les aspiracions democràtiques i republicanes de la major part de la població espanyola, fou proclamada la II República. Tota república és una forma d'estat en què no hi ha rei —el rei Alfons XIII de Borbó, davant els resultats electorals, va eixir cap a l'exili la matinada del 14 al 15 d'abril de 1931— i el càrrec de cap de l'estat recau en un president escollit per una assemblea ciutadana representativa de la sobirania nacional i sorgida d'un procés electiu. Sobre la presidència de la república recau la responsabilitat de proposar, a instàncies dels partits guanyadors en les eleccions, un president del govern què ha de ser referendat per l'assemblea legislativa, veritable òrgan de representació de la ciutadania. Aquesta assemblea, la qual pot tenir diferents denominacions, és la dipositària del poder legislatiu, és a dir, és la cambra que fa les lleis, i actua com a òrgan de control i contrapès del poder executiu que exerceix el govern, al qual pot arribar a destituir en un moció de censura per escollir-ne un altre de diferent tarannà.

La II República espanyola de 1931 a 1936 va emprendre la tasca de modernitzar l'estructura de l'Estat i la societat espanyola mitjançant l'aplicació de la legislació emanada de la Constitució de 1931 què definia el nou estat com a políticament democràtic, socialment igualitari, laic i divers nacionalment. I per a aconseguir i consolidar aquests objectius es va impulsar una reforma educativa què fixava com havia de ser l'ensenyament: públic, obligatori, laic i gratuït.

La proclamació de la II República i l'aprovació de la Constitució de 1931 no van ser ben rebudes pels sectors clericals i conservadors de la societat espanyola. Aquests sectors, amb el suport de part de l'exèrcit, van intentar fer fracassar el nou règim republicà tant per la força, com en 1932, com per l'exercici de la política entre 1934 i febrer de 1936. Quan en febrer de 1936 es va produir el triomf electoral de l'aliança de partits republicans i es proclamà un nou govern, els militars antirepublicans, amb el suport de partits feixistes i conservadors van començar a dissenyar la forma d'enderrocar, per les armes, no solament del nou govern sinó la pròpia II República. El resultat de tot plegat fou que entre el 17 i el 18 de juliol de 1936 la conspiració militar es va concretar en un colp d'Estat contra la II República què si bé, en principi, va fracassar, no fou completament derrotat pel govern republicà, per la qual cosa, i amb el suport extern als militars rebels del feixisme italià i del nazisme alemany, el que va ser un cop d'Estat va esdevindre en una llarga guerra que durà de juliol de 1936 a abril de 1939, entre els militars colpistes i els sectors socials i militars que es mantingueren fidels a la II República.

La derrota final dels republicans en abril de 1939 va derivar en l'establiment d'una llarga i cruenta dictadura militar encapçalada pel general Francisco Franco sostinguda per l'exèrcit, l'Església, els partits polítics tradicionalistes i feixistes i les classes socials que des de la proclamació de la II República s'havien marcat com a objectiu substituir-la.

1931

Ja se sap que els matinetes d'abril
són lleugers com una carícia.
El pare va arribar capcot amb el diari,
escribassà els germans.
En el dinar ningú no motava:
«Sí», «no», «p'entura»...
I ullades tristes i soroll de culleres.
Cap al tard
la mare va encendre una animeta
davant l'estampa de la Beata.

En el carrer hi havia una miconca de festa.

(Memòries i confessions d'un adolescent de casa bona)

1. El poema comença dient que «els matinetes d'abril són lleugers com una carícia». Què vol dir?

- ☐ Són freds i ventosos i el vent acaricia les galtes.
- ☐ Fa una temperatura agradable i fa sentir-se bé, acariciat.
- ☐ Plou cada dia i la pluja acaricia les persones.

2. Té alguna cosa d'especial o de diferent aquell abril de 1931?

3. Com ho sabem?

4. Què fa el pare quan arriba a casa, està de bon humor?

5. Has dit que era militar, estava a favor de la República?

6. Els germans gosen parlar a taula? Per què?

Convé aclarir que el text, en aquest punt, conté mallorquinismes, és a dir expressions del català pròpies del parlar de Mallorca. Te n'aclarim un parell: **Motar** "dir un mot, parlar". **P'entura** és una forma de dir "per ventura", una expressió equivalent a "potser", "tal vegada", "per casualitat", pot usar-se també com a mot crossa, és a dir una paraula que es diu quan no se sap què dir i fa por que hi haja un silenci massa llarg.

7. Creus que l'expressió “p'entura” és en aquest cas un mot crossa?

8. Trobeu exemples de mots crossa que utilitzeu vosaltres o la vostra família. N'hi ha més dels que sembla.

9. Una “animeta” és un flotador de suro, proveït d'una metxa prima, que es posa en un vas d'oli i quan s'encén fa una flameta petita. Serveix per a tenir llum a la nit, per a acompanyar una imatge religiosa o per a resar. La mare encén una animeta, per què? Què vol demanar?

10. La paraula “miconà” del darrer vers és una derivada de “mica”. Informeu-vos si aquell 14 d'abril hi hagué “una miconà” o “molta” festa al carrer. Per què creus que el poeta ho diu així? Tria la resposta o les respostes més adients:

- ☐ Podria ser que hi haguera poca festa al carrer.
- ☐ És el que degué sentir el xiquet en una casa gens partidària de la República.
- ☐ Ho diu en to de burla.
- ☐ El poeta tenia ganes d'usar una paraula tan bonica.

PETITA HISTÒRIA FAMILIAR

Us he de confessar que aquestes coses
no fan massa bon dir.

[...]

Però convé que ho sapigueu: mon pare
ben plantat coronell d'infanteria,
manava molts soldats, i a una veu seva
tots marcaven el pas com si els haguessin
donat corda.

El meu avi també era
coronell; emperò aquest de la guàrdia
civil, i grassonet —algú diu que m'hi assemblo—
empaitava pel camp els lladregots.

[...]

I encara el meu besavi,
que també havia estat
coronell
i a no sé quina
estranya auditoria condemnava
aquells qui no pensaven com pertoca.

[...]

Doncs heu de pensar i creure que el meu pare
i l'avi i el besavi

[...]

Els m'ensenyaren el parlar de casa
i a menyprear aquells altres que parlaven
paraules del carrer, mots d'ala curta,
propis d'aquella gent que el meu pare comandava
i l'avi empresonava
i el besavi jutjava;

[...]

Jo no sé com var ser, però es moriren
el pare i l'avi i el besavi,
i jo ja no sabia si plorar-los
o obrir de bat a bat totes les portes
on les paraules del carrer trucaven.

[...]

I no res més. Camino
camins de rodamón (amb una certa
por que l'avi m'empaiti) i les paraules
han madurat dins de mi com una fruita.
Ara sóc d'elles i potser dels homes.

(Memòries i confessions d'un adolescent de casa bona)

1. Has llegit un poema que és el relat de com Josep Maria Llompart va adoptar el català com a llengua pròpia. Explica aquesta mateixa història amb les teues paraules.

2. Com expliques la frase “i les paraules han madurat dins de mi com una fruita”?

3. I la frase “ara sóc d’elles i potser dels homes”?

Recapitulem. Activitat final

17

Tot seguit veuràs un vídeo sobre Josep Maria Llompart. Si després de veure'l respons correctament a les preguntes que trobaràs al final, podràs dir que has aprofitat molt bé el treball d'aquesta unitat.

<https://www.youtube.com/watch?v=jUZkD9o1UFO>

1. A la casa de Josep Maria Llompart, “sempre hi havia gent. Què hi anaven a fer?”

2. Com has vist la casa? Descriu-la.

3. Què va passar amb les *Rondalles mallorquines* entre Josep Maria Llompart i el seu pare? Quin canvi es va produir en el nostre poeta?

4. Com era la família de Josep Maria Llompart?

5. Els pares de Llompart van donar suport al colp d'Estat de Franco?

6. Escriu si són certes o falses aquestes frases.

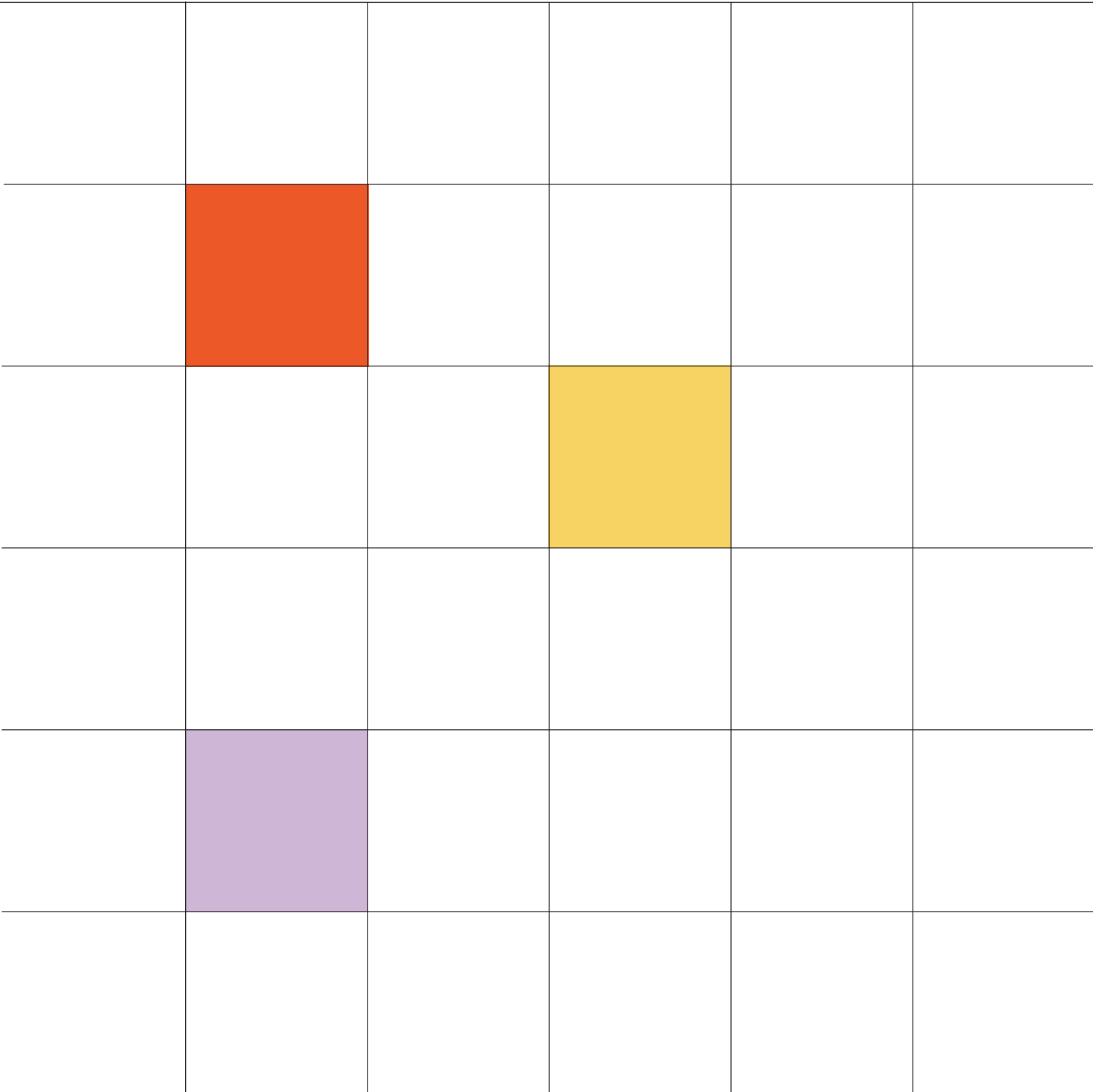
1. Ell era una persona divertida _____
2. Era una persona optimista _____
3. La seua poesia parla molt de la mort _____
4. Ell pensava que tots ens hem de morir inevitablement _____

7. Qui era la persona més crítica amb l'obra de Josep Maria Llompart?

8. De quina forma Josep Maria Llompart es va manifestar públicament a favor de la democràcia, l'autonomia i la cultura de Mallorca?

9. Com va tractar els joves escriptors?

10. Va ajudar també el món del teatre en català a Mallorca? Pots explicar què passava en aquell temps amb el teatre a Mallorca?

Unitat didàctica. Josep Maria Llompart. Autoria: Tomàs Llopis i Toni Espí.

